

## Chủ đề 3 SỰ KẾT HỢP CỦA CÁC HÌNH CƠ BẢN

(3 tiết)

### I MỤC TIÊU

#### 1. Kiến thức

Sự kết hợp của các hình cơ bản để tạo nên hình dạng của đồ vật, sự vật.

#### 2. Năng lực

- Củng cố kiến thức về hình cơ bản;
- Nhận biết được sự kết hợp của các hình cơ bản có trong cuộc sống;
- Tạo được hình dạng của đồ vật từ việc kết hợp một số hình cơ bản;
- Tạo được sản phẩm có dạng hình lặp lại;
- Biết sử dụng công cụ phù hợp với vật liệu có sẵn để thực hành SPMT.

#### 3. Phẩm chất

- Yêu thích sử dụng các hình cơ bản trong thực hành;
- Có ý thức trao đổi, chia sẻ được cảm nhận về sản phẩm, TPMT.

### II THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

- Một số đồ vật có hình đồng dạng với một số hình cơ bản được kết hợp;
- Suu tầm một số đồ vật có sự kết hợp từ các hình cơ bản (theo thực tế);
- Một số hình ảnh, clip liên quan đến chủ đề trình chiếu (nếu có điều kiện);
- Một số hình cơ bản được làm từ dây thép, khối thạch cao (nếu có điều kiện).

### III TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

#### 1. Hoạt động 1: Quan sát

##### a) Mục tiêu

- HS nhận biết được hình dáng một số đồ vật có dạng hình cơ bản và một số đồ vật, sự vật có hình dáng được kết hợp từ các hình cơ bản trong cuộc sống.
- HS nhận biết sự lặp lại các hình cơ bản có trong hình dáng đồ vật, sự vật.

##### b) Nội dung

- HS quan sát, nhận xét và đưa ra ý kiến, nhận thức ban đầu về nội dung liên quan đến chủ đề từ ảnh, tranh minh họa trong sách hoặc tranh, ảnh, đồ vật thật, SPMT do GV chuẩn bị, trong đó chú trọng đến yếu tố kết hợp giữa các hình cơ bản.
- GV đưa ra những câu hỏi có tính định hướng nhằm giúp HS tư duy về nội dung liên quan đến yếu tố kết hợp giữa các hình cơ bản cần lĩnh hội trong chủ đề.

### c) Sản phẩm

HS có nhận thức về sự kết hợp giữa các hình cơ bản ở các phương diện:

- Tăng cường khả năng quan sát, nhận biết các đồ vật, sự vật hằng ngày và trong các SPMT.
- Biết cách diễn đạt đúng để mô tả về sự kết hợp giữa các hình cơ bản:
  - + Hình chữ nhật, hình vuông kết hợp với hình tròn;
  - + Hình chữ nhật, hình vuông kết hợp với hình tam giác;
  - + Hình tròn kết hợp với hình tam giác.

### d) Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS (nhóm/ cá nhân) quan sát hình trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 13 – 14 – 15 và một số đồ dùng đã chuẩn bị sẵn (tùy điều kiện thực tế), nêu câu hỏi gợi ý để HS nhận biết sự kết hợp của các hình cơ bản, liên tưởng với hình ảnh đồ vật đồng dạng. Ví dụ:
  - + *Em nhận thấy hình (đồ vật) này được kết hợp từ những hình cơ bản nào?*
  - + *Những đồ vật này đồng dạng với hình cơ bản nào?*
- GV tiếp tục triển khai hoạt động tìm hiểu về sự lặp lại các hình cơ bản ở đồ vật bằng cách đưa câu hỏi gợi ý: *Hình ảnh đoàn tàu, đèn ông sao, chuông chim bồ câu,... có sự lặp lại của những hình nào?*
- GV có thể gợi ý cho HS tự tìm và liên hệ các vật khác trong cuộc sống:
  - + *Hãy nêu các vật có dạng kết hợp của các hình cơ bản mà em biết (ví dụ: ngôi nhà, toà tháp, ô tô,...).*
  - + *Những hình cơ bản được kết hợp đó là hình gì?*
- Căn cứ ý kiến của HS, GV nhận xét và tóm tắt:

- + Các hình cơ bản kết hợp với nhau giúp ta có thể liên tưởng đến rất nhiều vật trong cuộc sống.
- + Sự kết hợp đó có thể là phép cộng giữa các hình hoặc là sự lặp lại (tùy vào sự hình thành hoặc tính năng sử dụng của các đồ vật, sự vật).
- + Có thể sử dụng nhiều hình thức, chất liệu để thể hiện sản phẩm.

## 2. Hoạt động 2: Thể hiện

### a) Mục tiêu

HS tạo được SPMT có sự kết hợp của các hình cơ bản bằng hình thức vẽ, xé, dán hoặc dùng đất nặn.

### **b) Nội dung**

- HS tham khảo SPMT có sự kết hợp các hình cơ bản với các hình thức thể hiện khác nhau ở SGK *Mĩ thuật 2*, trang 16.
- HS chọn nội dung và chất liệu phù hợp để thể hiện sản phẩm theo ý thích.

### **c) Sản phẩm**

SPMT có sự kết hợp của các hình cơ bản bằng hình thức yêu thích.

### **d) Tổ chức thực hiện**

- GV hướng dẫn HS quan sát một số sản phẩm vẽ, xé, dán có sự kết hợp của các hình cơ bản ở SGK *Mĩ thuật 2*, trang 16 (hoặc SPMT mà GV chuẩn bị thêm) để tham khảo và nhận biết nội dung, chất liệu thực hiện.
- GV yêu cầu HS thực hành vẽ; xé, dán thể hiện một vật đơn giản có sự kết hợp từ các hình cơ bản và trang trí theo ý thích.
- Tùy vào thực tế lớp học, GV cho HS sử dụng: bút màu; giấy màu, kéo, hồ; miết đất nặn trên giấy, bìa,... để thực hiện sản phẩm.
- Trong quá trình thực hiện, GV có thể gợi ý thêm cho HS cách lựa chọn nội dung, sắp xếp hình ảnh, màu sắc cho cân đối, hài hoà.

## **3. Hoạt động 3: Thảo luận**

### **a) Mục tiêu**

Củng cố lại kiến thức, kĩ năng liên quan đến hình cơ bản và sự kết hợp của các hình cơ bản để tạo SPMT đã được học ở hai hoạt động trước.

### **b) Nội dung**

- Sử dụng hệ thống câu hỏi trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 17.
- Bổ sung thêm một số câu hỏi phù hợp với SPMT đã được HS thực hiện ở hoạt động 2.

### **c) Sản phẩm**

HS trả lời được câu hỏi phù hợp với SPMT được hỏi.

### **d) Tổ chức thực hiện**

- Căn cứ vào sản phẩm HS thực hiện, GV tổ chức cho HS trao đổi, thảo luận nhóm theo những câu hỏi gợi ý trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 17.
  - + *Các hình ảnh trong bài thực hành gợi cho em liên tưởng đến những sự vật gì?*
  - + *Những sự vật này được kết hợp từ các hình nào? Hãy mô tả cách thể hiện bài thực hành với các bạn trong nhóm.*
- GV bổ sung thêm các câu hỏi gợi ý:
  - + *Em nhận ra bạn đã sử dụng chất liệu gì để thể hiện?*

- + Với những hình cơ bản thể hiện trong SPMT của bạn, em có thể tạo ra hình ảnh nào khác?
- GV lưu ý chỉ ra, phân tích những nguyên lí tạo hình: kết hợp, lặp lại/ nhắc lại của các hình cơ bản trên thực tế SPMT của HS để giúp các em nhận biết kiến thức đã học.

#### 4. Hoạt động 4: Vận dụng

##### a) Mục tiêu

Thực hành vẽ một bức tranh có sử dụng sự kết hợp các hình cơ bản đã học.

##### b) Nội dung

- HS quan sát, tìm hiểu tranh của họa sĩ Pôn Cờ-li (Paul Klee), nhận biết sự kết hợp các hình cơ bản trong hai bức tranh *Lâu đài và mặt trời*, *Những chiếc thuyền buồm*.
- HS thể hiện một bức tranh có sử dụng kết hợp các hình cơ bản và vẽ màu theo ý thích.

##### c) Sản phẩm

Một bức tranh có sử dụng kết hợp các hình cơ bản theo nội dung tự chọn.

##### d) Tổ chức thực hiện

- GV yêu cầu HS quan sát các bức tranh trong SGK *Mĩ thuật 2*, trang 18, trả lời câu hỏi để nhận biết nội dung và cách thể hiện hình ảnh trong tranh:
  - + Trong tác phẩm *Lâu đài và mặt trời*, em thấy có hình ảnh nào nổi bật?
  - + Hình ảnh lâu đài được kết hợp từ các hình cơ bản nào mà em biết?
  - + Họa sĩ Pôn Cờ-li đã thể hiện hình ảnh những chiếc thuyền buồm từ các hình cơ bản nào?
  - + Em có nhận xét gì về những màu sắc ở các hình cơ bản trong từng bức tranh?
  - + Hãy nêu cảm nhận của em về bức tranh mà em yêu thích nhất.

*Lưu ý:* GV cần mời nhiều HS tham gia hoạt động này.

- Dựa vào câu trả lời của HS, GV tóm tắt giới thiệu đôi nét về tác giả, tác phẩm:
  - + Họa sĩ Pôn Cờ-li (1879 – 1940) là họa sĩ quốc tịch Đức, gốc Thụy Sĩ. Ông được đánh giá là một trong những họa sĩ có danh tiếng của thế giới thế kỉ XX. Pôn Cờ-li chịu ảnh hưởng của trường phái biểu hiện, trường phái lập thể, nhưng sáng tác của ông nổi tiếng nhất về trường phái biểu hiện lập thể siêu thực. Ông đã sáng tạo ra khoảng 10 000 bức tranh, bản vẽ,... trong suốt cuộc đời.
  - + Các tác phẩm của ông hội tụ sự sáng tạo, trí tưởng tượng phong phú và những nét vẽ linh hoạt. Ngoài ra, những người yêu hội họa còn như thấy nét hài hước trong tác phẩm của Pôn Cờ-li.
- *Lâu đài và mặt trời* là một ví dụ hoàn hảo về cách sắp xếp mô hình hình học và sử dụng màu sắc tươi sáng mà họa sĩ Pôn Cờ-li đã thử nghiệm và phát triển mạnh mẽ.

Bằng cách chủ yếu sử dụng hình chữ nhật và hình tam giác, ông tạo ra một khung cảnh thành phố ấm áp được chiếu sáng bởi mặt trời treo ở phía trên, bên phải của bức tranh.

- *Những chiếc thuyền buồm* là một trong những tác phẩm màu nước thể hiện rõ quan điểm sáng tác của họa sĩ khi sử dụng cách kết hợp hình học và màu sắc linh hoạt tạo nên một hiệu ứng hình ảnh chuyển động đa chiều. Bức tranh tạo cho người xem có cảm giác các đường nét tượng hình xuất sắc như mang những nhịp điệu của âm nhạc.
  - Sau khi xem các tranh, GV yêu cầu HS vẽ một bức tranh có sử dụng sự kết hợp của các hình cơ bản đã học và trang trí theo ý thích.
  - GV có thể gợi ý thêm về nội dung, cách lựa chọn hình ảnh, màu sắc cho HS thể hiện.

#### \* Trưng bày, nhận xét cuối chủ đề

- GV tổ chức cho HS trưng bày sản phẩm cá nhân/ nhóm, chia sẻ cảm nhận và giới thiệu sản phẩm theo một số gợi ý sau:
  - + *Bạn đã tạo được SPMT từ những hình cơ bản nào?*
  - + *Màu sắc của các hình ảnh như thế nào?*
  - + *Em thích sản phẩm nào nhất? Vì sao?*
- GV cùng HS nhận xét, đánh giá các sản phẩm đã thực hiện chủ yếu trên tinh thần đồng viên, khích lệ HS.

Sự kết hợp các hình cơ bản là cái “cơ” giúp HS liên tưởng và là cơ sở trong tạo hình ở chủ đề này. Do đó, GV quan tâm đến việc tổ chức hiệu quả cho HS liên tưởng từ sự kết hợp của các hình cơ bản đến vật trong cuộc sống và phân tích tranh của họa sĩ Pôn Cờ - li, qua đó giúp HS có định hướng về mục tiêu ở chủ đề này.